

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 13-го Іюня. — 1847 — Wilno. PIĄTEK, 13-go Czerwca.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 8-го Іюня.

Государь Императоръ Высочайше повелѣть соизволилъ, по случаю кончины Принца Фридриха Августа Эрнста, племянника Его Величества Короля Саксонскаго, наложить при Высочайшемъ Дворѣ трауръ на пять дней, съ обыкновенными раздѣленіями, начавъ оный съ 25 сего Мая.

Высочайшимъ Приказомъ, по Военному Вѣдомству, 29 Мая, Военный Министръ, Генералъ-Адъютантъ, Генералъ отъ Кавалеріи Князь Чернышевъ, по прошенію его, уволенъ за границу, на два мѣсяца, для излеченія болѣзни; Генералъ-Адъютанту, Генералу отъ Инфантеріи Адлербергу 1-му, на время отсутствія Военнаго Министра, управлять Военнымъ Министерствомъ, при исполненіи должностей, на него возложенныхъ.

— Высочайшимъ Именнымъ Указомъ, даннымъ Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, въ 26-й день Марта, Всемилостивѣйше пожалованы въ 3-й день Февраля сего года, по удостоенію Кавалерской Думы Ордена Св. Анны, Кавалерами сего ордена нижеслѣдующія лица: въ награду усерднаго и безпорочнаго прослуженія, по выборамъ дворянства узаконенныхъ сроковъ: Орденомъ Св. Анны 2-й степени, Императорскою Короною украшеннымъ: Новогрудскій Уѣздный Предводитель Дворянства Николай Вольскій; — 2-й степени безъ украшенія: Почетный Поддечитель Гродненской Гимназіи, въ званіи Каммергера Двора Его Императорскаго Величества, Графъ Кавалерій Грабовскій; Уѣздные Предводители Дворянства: Сокольскій, Коллежскій Ассессоръ Константинъ Остроменукій; Быховскій, Поручикъ Юсифъ Ярошевскій; Вѣльскій, Петръ Шелетовскій; Лидскій, Ромуальдъ Костровицкій; 3-й степени: бывший Трокскій, Уѣздный Предводитель Дворянства: Надворный Советникъ Адамъ де-Штрингеръ, и Острогскій, Коллежскій Регистраторъ Николай Краевскій; Земскіе Исправники Люцинскій, Коллежскій Ассессоръ Егоръ Михаловскій; Невельскій, Штабъ-Ротмистръ Иванъ Штокмаръ; Лепельскій, Коллежскій Секретарь Иванъ Стефановскій; Чиновникъ особыхъ порученій при Генералъ-Губернаторѣ Витебскомъ, Могилевскомъ и Смоленскомъ, бывший Засѣдатель Витебской Палаты Уголовнаго Суда, Коллежскій Ассессоръ Модестъ Рекс; Предсѣдатель Витебской Палаты Уголовнаго Суда, бывший Засѣдатель оной же Палаты Гражданскаго Суда, Коллежскій Секретарь Константинъ Сво-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 8-go Czerwca.

JEHO CESARSKA MOŚĆ Najwyżej rozkazać raczył: z powodu zgonu J. K. W. Xięcia Augusta Ernesta, synowca N. Króla Saskiego, przywdziać u Najwyższego Dworu żałobę na dni pięć, ze zwykłemi podziałami, poczynając od dnia 25-go Maja.

Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Wojskowym, 29-go Maja, Minister Wojny, Jenerał-Adjutant, Jenerał Jazdy Xiąże Czernyszew, na własną prośbę, uwolniony został za granicę, na dwa miesiące, dla poprawienia zdrowia; Jenerał Adjutantowi, Jenerałowi Piechoty Adlerbergowi 1-mu, podczas niebytności Ministra Wojny, rozkazano zarządzać Ministerstwem Wojny, wspólnie z pełnieniem innych, włożonych nań obowiązków.

— Przez Najwyższy Imienny Ukaz, dany do Kapituły Rossyjskich i Królewskich Orderów, 26-go Marca, Najjaśkawięj mianowani 3-go Lutego roku teraźniejszego, po uznaniu za godnych przez Kawalerską Radę Orderu Św. Anny, Kawalerami tego Orderu, następujące osoby: w nagrodę gorliwego i nieskazitelnego wysłużenia z wyborów dworzanstwa prawem przepisanego terminu: Orderu Św. Anny 2-jej klasy, CESARSKĄ Koroną ozdobionego, Powiatowy Nowogródzki Marszałek Mikołaj Wolski; drugiej klasy bez ozdób, Honorowy Dozorca Gimnazjum Grodzieńskiego, zostający w godności Szambelana Dworu JEHO CESARSKIEJ MOŚCI, Hrabia Xawery Grabowski; Powiatowi Marszałkowie Sokółski, Kollegialny Assesor Konstanty Ostromecki; Biechowski, Porucznik Józef Jaroszewski; Bielski, Piotr Szepetowski; Lidzki, Romuald Kostrowicki; trzeciej klasy: Powiatowi Marszałkowie: były Trocki, Radzca Dworu Adam de-Sztrunk, i Ostrogski, Kollegialny Registrator, Mikołaj Krajewski; Ziemscy Sprawnicy; Powiatu Lucyńskiego, Kollegialny Assesor, Jerzy Michałowski; Nowelskiego, Sztabs-Rotmistrz Jan Sztokmar; Lepelskiego, Sekretarz Kollegialny Jan Stefanowski; Urzędnik do szczególnych poleceń przy Jenerał-Gubernatorze Witebskim, Mohylewskim i Smoleńskim, były Assesor Witebskiej Izby Sądu Kryminalnego, Kollegialny Assesor Modest Rekse; Prezydent Witebskiej Izby Cywilnego Sądu, były Assesor tejże Izby Sądu Cywilnego, Kollegialny Sekretarz Konstanty Swotyński; Sędzia Sumienny Miński, Michał Pawlikowski; Sędzia Powiatowy Oszmiański, Kollegialny Sekretarz, Leonard Wolczanski; Assesor Izby Witebskiej Sądu Kryminalnego, Radzca Honorowy, Jan Łukomski,

льинскій; Минскій Совѣстный Судья, Михаилъ Павловическій; Омьянскій Уѣздный Судья, Леонардъ Волганскій, и Засѣдатель Витебской Палаты Уголовнаго Суда, Титулярный Совѣтникъ Иванъ Лукомскій.

— Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Придворной Конто рѣ 24 Мая, Княжна *Надежда Грузинская*, внука Царевны Маріи Георгіевны Грузинской, Всемилостивѣйше пожалована во Фрейлины къ Ея Величеству Государыни Императрицы.

— Государыня Императрица, въ слѣдствіе всенроданнѣйшаго представленія Попечительства Демидовскаго Дома Признанія Трудящихся, Высочайше повелѣть соизволила: объявить Главной Надзирательницѣ Дома Трудящихся, *Давидовичевой*, Всемилостивѣйшее Ея Императорскаго Величества благоволеніе за ея труды и особенно усердіе въ исполненіи своихъ обязанностей по Дому, съ пожалованіемъ ей брилліантовыхъ серегъ.

ИЗВѢСТІЯ СЪ КАВКАЗА.

8 го Мая 1847 года.

Ст. Сунженская.

Собранное Шамилемъ многочисленное скопище горцевъ расположилось 28-го Апрѣля у аула Гехи, въ Малой Чечнѣ. Въ то же время сильная партія двинута имъ съ Наббомъ Нуръ-Али для вторженія въ землю Галгаевцевъ, прилегающую къ военно-грузинской дорогѣ. Своевременное движеніе отряда Полковника *Золотарева* въ *Ларс* и рѣшительное сопротивление Галгаевцевъ заставили Нуръ-Али отказаться отъ первоначальнаго намѣренія и присоединиться чрезъ землю Галашевцевъ къ расположенному въ Малой Чечнѣ сборищу, для совокупныхъ съ нимъ дѣйствій.

Между тѣмъ, 30-го Апрѣля, партія до двухъ тысячъ конныхъ, подъ начальствомъ Ягья-Хаджи, отделилась отъ сего сборища, перешла черезъ Сунжу между Грозною и Заканъ-Юртомъ, и направилась къ Кабардинскому Хребту, угрожая Терской Линіи. Но и тамъ войска наши сторожили неприятеля. Ягья-Хаджи повернулъ назадъ и, стыдясь отступить за Сунжу безъ всякаго успѣха, онъ отважился атаковать примыкающей къ Заканъ-Юрту аулу покорныхъ Чеченцевъ.

Слѣдующіе и скрывъ лошадей въ глубокой балкѣ горы съ развѣтомъ бросилась на штурмъ аула, но жителями и гарнизономъ нашимъ были отражены съ урономъ. Ягья-Хаджи отвелъ партію за Сунжу. Главнокомандующій, прибывъ въ станцію Сунженскую, нашелъ войска въ полной готовности встрѣтить неприятеля, который перешелъ соединенными толпами въ лѣсистыя ущелья между рѣками Фортангою и Ассою. Князь *Воронцовъ* немедленно приказалъ Подполковнику *Слѣцову* со вторымъ баталіономъ Грузинскаго Гренадерскаго Полка и семью сотнями казаковъ, при двухъ орудіяхъ, произвести усиленную рекогносцировку къ Ассѣ.

Велѣдъ за этими войсками Главнокомандующій выступилъ самъ съ двумя баталіонами пѣхоты при четырехъ орудіяхъ, дабы въ случаѣ нужды поддержать Подполковника *Слѣцова*.

Штабъ-офицеръ сей открылъ неприятеля около разореннаго аула Шиналь-Юрта на Ассѣ. Пѣхота горцевъ, съ нѣсколькими орудіями занимала правый берегъ рѣки, а до пяти тысячъ конныхъ были уже на лѣвомъ. Смѣлый и распорядительный *Слѣцовъ* рѣшился атаковать ихъ, не смотря на превосходство числа. Онъ построилъ казакъ лавою правымъ флангомъ къ крутому берегу Ассы, а пѣхоту съ артиллеріею направилъ на лѣвый флангъ. Во время этого построения, ободренный своею многочисленностью, неприятель бросился на лѣвый нашъ флангъ. Подполковникъ *Слѣцовъ* успѣлъ удержать передовыя толпы нѣсколькими конгревовыми ракетами и вмѣстѣ съ тѣмъ, приказавъ гренадерамъ наступать ускореннымъ шагомъ и съ барабаннымъ боемъ, онъ повелъ козакъ правымъ плечемъ впередъ и, отрѣзавъ многихъ горцевъ отъ прямой-переправы черезъ Ассу, стремительно ударилъ на нихъ въ шашки. Бой былъ рѣшенъ мгновенно не числомъ, но храбростью войскъ и неожиданностью натиска: неприятель бѣжалъ. Быстро его преслѣдуя, казаки отбили одно наибское знамя и два значка; горцы несли спасенія на правомъ берегу Ассы, откуда пѣхота ихъ сдѣлала нѣсколько пушечныхъ выстрѣловъ съ весьма сильной позиціи. Кавалерійская атака наша была отлично поддержана вторымъ бата-

— Przez Najwyższy Ukaz, do Kantoru Dworu, w dniu 24 Maja wydany, Xiężniczka *Nadieżda Gruzyska*, wnuczka Carówny *Matyi Gruzyskiej*, Najlaskawiej mianowana została Frejliną Jej CESARSKIEJ MOŚCI.

— JEJ CESARSKA MOŚĆ, w skutekъ najpoddanniejszego przedstawienia Kuratorji Domu Demidowskiego Opieki nad pracującymi, Najwyżej rozkazać raczyła: oświadczyć Głównej Nadzorczyńi tegoż Domu, *Dawidowiczowej*, Najlaskawsze JEJ CESARSKIEJ MOŚCI zadowolenie za jej pracę i szczególną gorliwość w wypełnianiu obowiązkówъ względemъ tego Domu, i udarować ją brylantowemi kółczykami.

WIADOMOŚCI Z KAUKAZU.

Dnia 8 maja 1847 roku

Stаница Сунженская.

Zebrała przez Szamila liczna zgraja Górali, rozłożyła się d. 28 Kwietnia pod aulemъ Gechi, w Maléj Czechni. W tymże czasie, silna partya wysłana została przez niego z Naibemъ Nur-Ali, dla wtargnienia do ziemi Galgajewców, przytykającej do drogi wojenno-gruzyskiej. Poruszenie we właściwymъ czasie oddziału Polkownika *Zolotarewa* do *Lars* i stanowczy opórъ Galgajewców, zmusiły Nur-Alego wyrzec się pierwszego zamiaru i połączyć się, przez ziemię Galaszewców, z rozłożoną w Maléj Czechni zgrają, dla wspólnychъ z nią działań.

Tymczasem, d. 30 Kwietnia, partya do dwóch tysięcy konnychъ, pod dowództwemъ Jagija-Chadzi, odłączyła się od tej zgraj, przeprowadziła się przez Sune między warownią Grozną i Zakanъ-Jurtem, i skierowała się ku góromъ Kabardyńskimъ, zagrażającъ Linii Terskiej. Lecz i tamъ wojska nasze strzegły nieprzyjaciela. Jagija-Chadzi zwróciłъ назадъ, a wstydzącъ się cofnąć za Sune bezъ żadnego skutku, odważyłъ się atakować przytykający do Zakanъ-Jurtu aul uległychъ Czechenców.

Zsiadłszy z koni i ukrywającъ je w głębokimъ parowie, Górale o swiecie uderzyli na aul, lecz przez mieszkańców i załogę naszą zostali odparci ze stratą. Jagija-Chadzi odprowadziłъ partyę za Sune.

Głównodowodzący, przybywszy do stancji Suneńskieji, znalazł wojska w zupełnej gotowości do spotkania się z nieprzyjacielem, który przeszedłъ połączonemi bandami do lesistychъ wąwozówъ między rzekami Fortanżą i Assą. Xiążę *Woronow* rozkazałъ niezwłocznie Podpólkownikowi *Słepcowowi*, z drugimъ batalionemъ półku Gruzyskiego grenadyerówъ i z siedmią secinami kozaków, przy dwóch działachъ, odbyć silny rekonesansъ ku Assie.

W śladъ za temi wojskami Głównodowodzący wystąpiłъ samъ z dwoma batalionami piechoty i czterema działami, aby w razie potrzeby dać pomocъ Podpólkownikowi *Słepcowowi*.

Sztabs oficerъ ten odkryłъ nieprzyjaciela około zburzonego aulu Szynalъ Jurtu nad Assą. Piechota Górali z kilku działami zajmowała prawy brzegъ rzeki, a do pięciu tysięcy konnychъ było już na brzegu lewymъ. Śmiały i przedsięwzięczy *Słepcow* umyśliłъ uderzyć na nich, pomimo przemagającej sily. Uszykowałъ kozakówъ prawemъ skrzydłemъ ku stromemu brzegowi Assy, a piechotę z artylleryą obróciłъ na lewe skrzydło. W czasie tego, ośmielony swą liczbą nieprzyjaciela, rzuciłъ się na lewe skrzydło nasze. Podpólkownikъ *Słepcow* zdołałъ wstrzymaćъ bandy przodowe kilku racami kongrewskimi, a zarazemъ rozkazałъ grenadyeromъ postępowaćъ przyspieszonymъ krokiemъ przy biciu w hębny, poprowadziłъ kozakówъ na przód, i odciąwszy wielu Górali od przeprawy przezъ Assę, bystro uderzyłъ na nichъ szablami. Walka w jedynéj chwili rozstrzygnięta została, nie liczbą, lecz walecznością wojsk i niespodzianemъ natarciem; nieprzyjaciela pierzechnął. Szybko ścigającъ go kozacy zdobyli jedynéj naibską chorągiewъ i dwa proporce; Górale szukali ocalenia na prawymъ brzegu Assy, skąd piechota ichъ dała kilka wystrzałówъ z nader silnej pozycyi. Atakъ jazdy naszej byłъ dzielnie poparty przezъ drugi batalionъ półku Gruzyskiego grenadyerówъ, pod dowództwemъ Podpólkownika *Xięcia Czewczewadze*.

ліономъ Грузинскаго Гренадерскаго Полка, подъ командою Подполковника Князя *Чевгевадзе*.

Въ этомъ блистательномъ дѣлѣ съ нашей стороны ранено пять человекъ. Непріятель оставилъ на мѣстѣ нѣсколько тѣлъ; многіе потонули при поспѣшной переправѣ черезъ Ассу.

Скопиче, послѣ пораженія у Шиналь-Юрта, отступило къ Фортангѣ, откуда 5 Мая двинулось мимо укрѣпленія Ачхоевского къ рѣкѣ Натхойкѣ. Военный начальникъ сего укрѣпленія, Подполковникъ *Преображенскій*, съ двумя ротами Тенгинскаго Пѣхотнаго Полка и жителями Ачхоевского аула, вышелъ къ нимъ на встрѣчу и заставилъ ихъ ускорить обратное слѣдованіе въ горы удачнымъ дѣйствіемъ двухъ орудій и конгревовыхъ ракетъ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 30 Мая.

20-го Мая, въ засѣданіи куріи трехъ чиновъ, министр иностранныхъ дѣлъ, Г. Каницъ, объявилъ, что 13-й параграфъ Королевской граммати не устраняетъ также и прошеній, относящихся къ вѣдшимъ сношеніямъ государства. По силѣ сего объявленія, въ засѣданіи 21-го числа, Г. Роткирхъ прочелъ предложеніе насчетъ отношеній Пруссіи къ Испаніи, почитая прерваніе дипломатическихъ сношеній между берлинскимъ и мадридскимъ кабинетами очень-вреднымъ для торговли обѣихъ странъ и приглашая сеймъ просить его величество о возстановленіи этихъ сношеній. Министръ иностранныхъ дѣлъ, воспротивившись принятію предложенія г-на Роткирха, замѣтилъ, что право заключать договоры и устраивать дѣла съ иностранными державами принадлежитъ единственно Королю, и что прошеніе такого рода было бы несомнѣнно съ уваженіемъ къ коронѣ и ея преимуществамъ. Многіе депутаты находили противорѣчіе между словами, произнесенными министромъ иностранныхъ дѣлъ наканунѣ, и мнѣніемъ, какое высказано имъ въ настоящемъ засѣданіи; по этому, Г. Каницъ объявилъ, что прежнимъ отзывомъ онъ выразилъ лишь собственное мнѣніе, и никогда не думалъ формально объяснять смысла Королевской граммати, потому, что это право можетъ принадлежать только Королю. Послѣ того маршалъ, не рѣшался принять прошеніе, касающееся отношеній Пруссіи къ Испаніи, обратился къ сейму съ вопросомъ, какъ должно поступить въ этомъ случаѣ? Мнѣнія депутатовъ раздѣлились, и маршалъ объявилъ, что онъ кладетъ на вѣсы свой собственный голосъ и не принимаетъ помянутого прошенія. Однакожь, Королевскій комиссаръ предложилъ представить это прошеніе Королю, чтобъ оно могло быть пушено въ ходъ безъ нарушенія устава. Въ засѣданіи 25-го числа, курія трехъ чиновъ разсуждала о прошеніи г-на Гейта, предлагающаго просить Короля о передачѣ бюджета комиссіи, которая, разсмотрѣвъ его, доложила бы о немъ сейму, чтобъ послѣдній могъ имѣть нужныя свѣдѣнія о положеніи дѣлъ. Это прошеніе принято сильнымъ большинствомъ.

4 Юня.

Въ засѣданіи куріи трехъ чиновъ, 4-го Юня, прочтенъ былъ слѣдующій Королевскій декретъ:

Мы, Фридрихъ Вильгельмъ, Божіею милостию Король Пруссій, и проч. и проч., посылаемъ нашимъ въ первый сеймъ собраннымъ вѣрнымъ чинамъ наше благосклонное привѣтствіе. — Такъ какъ осьминедельный срокъ, назначенный нашимъ декретомъ отъ 11-го Апрѣля с. г. для перваго соединенія сейма, приближается къ исходу, а между тѣмъ еще многіе изъ нашихъ предложеній не обсуждены собраніемъ, то для продолженія совѣщаній соединеннаго сейма вновь даруемъ мы четырнадцати-дневный срокъ, по 19-е Юня сего года. Впрочемъ, пребываемъ къ вѣрнымъ чинамъ нашего милостию благосклонны. Дано въ Сансуси, 31-го Мая 1847 г.

(Подп.) Фридрихъ Вильгельмъ,
фонъ-Бодельшвингъ.

W tѣj świetnej rozprawie, z naszej strony raniono pięciu. Nieprzyjacieli pozostawił na miejscu kilka trupów; wielu potonęło przy śpiesznej przeprawie przez Asse.

Zgraja, po porażce pod Szynal-Jurtem, cofnęła się ku Fortandze, skąd 5-go Maja przemknęła się mimo warowni Aczchojewskiej ku rzece Natchojce. Naczelnik wojskowy tej warowni Podpółkownik *Preobrażeski*, z dwiema kompaniami Tenginskiego półku piechoty i mieszkańcami Aczchojewskiego аула, wyszedł na ich spotkanie i zmusił ich do przyspieszenia odwrotu w góry, skutecznym działaniem dwóch dział i rac kongrewskich.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y.

Berlin, 30 maja.

Dnia 20 maja, na posiedzeniu Kuryi trzech Stanów, Minister spraw zagranicznych, P. Kanitz, oświadczył, że 13-ty paragraf królewskiego patentu, nie uchyla także i petycji, dotyczących się zewnętrznych stosunków państwa. Na mocy tego oświadczenia, na posiedzeniu d. 21 maja, P. Rothkirch odczytał wniosek, dotyczący się stosunków Pruss z Hiszpanią, uważając zerwanie dyplomatycznych związków między gabinetami Berlińskim i Madryckim za nader szkodliwy dla handlu obudwóch krajów, i wzywając Sejm, aby upraszał J. K. Mość o przywrócenie rzeczonych stosunków. Minister spraw zagranicznych oparł się przyjęciu wniosku P. Rothkirch, czyniąc uwagę, że prawo zawierania traktatów, jako też urządzania interesów z obcimi mocarstwami, należy wyłącznie do Króla, i że petycja tego rodzaju nie zgadzała się z uszanowaniem należnym koronie i jej prerogatywom. Wielu członków upatrywało sprzeczność między słowami, wyrzeczonymi przez Ministra spraw zagranicznych dnia wczorajszego, a zdaniem, jakie objawiał na posiedzeniu obecnym. Odpowiadając na to P. Kanitz oświadczył, że we wczorajszych słowach swoich wyraził tylko osobiste swe zdanie, ale nigdy nie miał zamiaru tłómaczyć formalnie myśli królewskiego patentu, gdyż prawo to może tylko należeć do samego Króla. Poczém, Marszałek nie chciał stanowić sam względem przyjęcia petycji, dotyczącej się stosunków Pruss z Hiszpanią, odwołał się do zdania Sejmu, z zapytaniem, jak w tym razie postąpić wypada? Gdy zdania deputowanych były podzielone, Marszałek oświadczył w końcu, że kładzie też na szali swój własny głos, i nie przyjmuje rzeczonych petycji. Jednakże, Kommissarz królewski wniósł, aby Sejm podał tę prośbę do Króla, celem nadania jej właściwego biegu bez nadwężenia ustawy. Na posiedzeniu d. 25 maja, Kurya trzech Stanów roztrząsała petycją P. Hejta, wnoszącego, aby Sejm upraszał Króla o przesłanie budżetu do Kommissyi, któraby, przejrząwszy go, złożyła o nim swoje sprawozdanie Sejmowi, ażeby ten ostatni mógł mieć potrzebne wiadomości o położeniu rzeczy w tym względzie. Wniosek ten został przyjęty znaczną większością głosów.

Dnia 4 czerwca.

Na posiedzeniu Kuryi trzech Stanów, d. 4 czerwca, został odczytany następujący dekret królewski:

My, Fryderyk Wilhelm, z Bożej łaski, Król Pruski, i t. d. i t. d., zasłamy wiernym naszym na pierwszy Sejm zgromadzonym Stanom, nasze łaskawe pozdrowienie. Ponieważ osmioletni termin, zakreślony w naszym dekreście z d. 11 kwietnia r. b. dla pierwszego zgromadzenia Sejmu, zbliża się do końca, a tymczasem wiele jeszcze z pomiędzy wniosków naszych nie zostało roztrząsionych przez to zgromadzenie, przeto dla przedłużenia obrad Połączonego Sejmu, udzielamy jeszcze dwutygodniowy termin, do dnia 19 czerwca roku terażniejszego. Zresztą, zostajemy ku wiernym Stanom naszą łaską przychylni. — Dan w Sans-Sousi, 31 maja, 1847 roku.

(Podp.) Fryderyk Wilhelm,
von-Bodelschwing.

Франція.
Парижъ, 4 Июня.

Нѣкоторые изъ перовъ требовали отъ Великаго Канцлера, Г. Гебера, чтобы онъ подвергъ ответственности издателя журнала *La Presse* за статью, напечатанную въ немъ 12 Мая, въ коей сказано, что во Франціи все продажно, и что даже званіе пера можно купить за 80,000 фр. Но такъ какъ Г. Геберъ не обратилъ на это особеннаго вниманія, то бывшій посланникъ при швейцарскомъ союзѣ, графъ Понтуа, вошелъ съ прошеніемъ, чтобы сочинитель упомянутой статьи, Г. Эмиль де Жирарденъ, призванъ былъ къ отвѣту въ сію палату. Предложеніе было принято незначительнымъ большинствомъ голосовъ; а такъ какъ Г. Эмиль де Жирарденъ состоитъ членомъ палаты депутатовъ, то постановленіе свое перы препроводили для исполненія въ эту палату, которая съ своей стороны, во вчерашнемъ засѣданіи разрешила напечатать оное и передала въ свои отдѣленія, для соображенія и назначенія комисіи, подлежащей представить свое мнѣніе на счетъ дальнѣйшаго производства сего дѣла.

— Сегодня, поутру, депутаты лѣвой стороны и лѣваго центра, подъ предводительствомъ Гг. Одиллона-Барро и Тьера, собрались въ одномъ изъ отдѣльныхъ палатъ, для совѣщанія касательно избранія комиссаровъ, подлежащихъ представить свое мнѣніе, должна-ли палата депутатовъ согласиться на требуемое палатою перовъ дозволеніе подвергнуть ответственности Г. Эмиля Жирардена, или отказать въ ономъ. Находившихся на лицо членовъ было около 50, и постановленіе собранія состоялось, чтобы отказано было въ требуемомъ дозволеніи. Радикалы не одного мнѣнія по сему вопросу; Гг. Гарнье-Паже и Лербеттъ раздѣляютъ мнѣніе Тьера и Барро, тогда какъ Гг. Ледрю-Ролленъ и многіе другіе полагаютъ, что слѣдуетъ дать дозволеніе. Къ завтрашнему числу созваны всѣ отдѣленія палаты, для разсмотрѣнія сего вопроса, и вмѣстѣ назначенія комисіи для соображенія проекта закона касательно Сенъ-Денискаго капитала.

— Г. Эмиль де Жирарденъ, по видимому, какъ говорятъ, мало заботится объ этомъ дѣлѣ, хотя онъ и убѣжденъ, что палата депутатовъ охотно согласится на то, чтобы онъ призванъ былъ въ судъ къ отвѣту. Онъ имѣетъ, какъ самъ говоритъ, полныя горсти истины, и нисколько не досадуетъ на то, что ему представляется случай разсѣять оную между людьми.

— Палата перовъ начала совѣщаніе по проекту закона относительно народнаго воспитанія, а также медицинской и фармацевтической практики.

— Во вчерашнемъ засѣданіи палата депутатовъ приняла проектъ относительно производства поручиковъ, коимъ ввѣрены были по корпусамъ особенныя занятія, большинствомъ 195 голосовъ противъ 61.

— Г. Токвиль представилъ въ палату депутатовъ докладъ бюджетной комисіи о чрезвычайныхъ кредитахъ для Алжиріи. Докладъ этотъ будетъ прочитанъ на будущей недѣлѣ. Комисіа предлагаетъ ограничиться населеніемъ Телла, не занимая малой пустыни, потому что жители оной, получая всѣ нужные припасы изъ означенной провинціи, тѣмъ уже самымъ подчинены будучи вліянію Франціи. По этой же причинѣ комисіа считаетъ завоеваніе Кабилии вовсе излишнимъ, потому что область эта, лежащая въ горахъ, какъ бы алжирская Швейцарія, окружена отовсюду французскими владѣніями, и ведетъ торгъ съ другими частями Алжиріи. По этой политической системѣ, въ африканскихъ владѣніяхъ достаточно содержать 94,000 войска и можно не превышать бюджетной сѣмьты. Что касается до гражданскаго управленія, комисіа изъявляетъ желаніе, чтобы правленіе всегда оставалось въ рукахъ Французовъ, и чтобы только низшія мѣста заняты были туземцами. За симъ комисіа упрекаетъ, что гражданское управленіе стоитъ 4 мил. фр., между тѣмъ какъ тамъ находится не болѣе 100,000 Европейцевъ, что комисіа приписываетъ недостатку единства въ администраціи.

— Въ *Commerce*, соображая нынѣшнія дѣйствія палаты депутатовъ, отзываются слѣдующимъ образомъ: „Палата въ настоящемъ году ничего не дѣлала, ничего не дѣлаетъ, и закроетъ засѣданія ничего не сдѣлавъ.“

— Герцогъ Деказь намѣренъ вскорѣ отправиться въ Мадридъ, съ важными тайными порученіями.

— Кабинетъ получилъ отъ Сѣверо-Американскихъ Соединенныхъ Штатовъ дипломатическую ноту, въ коей требуютъ удовлетворенія по поводу недоразумѣній,

Франція.

Парижъ, 4 czerwca.

Kilku Parów domagało się od Wielkiego Pieczętarza, P. Hebert, aby pociągnął do odpowiedzialności dziennik *La Presse*, za artykuł umieszczony w nim d 12 maja, w którym wyrażono, że we Francji jest wszystko sprzedajne, i że nawet parostwo można kupić za 80,000 fr. Gdy zaś P. Hebert nie odpowiedział temu żądaniu, Hr. Pontois, były Poseł przy związku Szwajcarskim, złożył na biurze Izby formalną prośbę, aby autor pomienionego artykułu, P. Emil de Girardin, zapozwany został do stawienia się przed jej kratkami. Parowie słabą większością przychyliłi się do tego; że zaś P. Emil de Girardin jest członkiem Izby Deputowanych, uchwałę swoją przesłali do wykonania tejże Izbie, która ze swojej strony, na posiedzeniu wczorajszym, postanowiła jej wydrukowanie i przekazała ją swym biurom, końcem jej roztrząśnienia i mianowania Komisji, mających dać zdanie względem dalszego postępowania w tej rzeczy.

— Dziś rano Deputowani Lewej Strony i Lewego Środka, pod kierunkiem Panów Odillon Barrot i Thiers, zgrupowali się w jednym z biur Izby, dla naradzenia się względem sposobu postępowania przy wyborze Komisarzy, którzy mają dać zdanie, czy żądane przez Izbę Parów upoważnienie na pociągnięcie do odpowiedzialności P. Emila Girardin, ma być przez Izbę Deputowanych udzielone lub nie. Około 50 członków było obecnych i postanowienie zgromadzenia wypadło, aby odmówić żadanego upoważnienia. Radykaliści są w tej rzeczy podzielonego zdania. Panowie Garnier-Pages i Lherbette podziwiają zdanie zgromadzenia Thiers-Barrota, podczas gdy P. Ledru Rollin i wielu innych mniemają, że należy żądane upoważnienie udzielić. Wszystkie biura Izby są na jutro zwołane, aby się tą kwestją zająć, i zarazem mianować Komisją do roztrząśnienia projektu do prawa względem kapitału w St. Denis.

— P. Emile de Girardin, jak mówią, zdaje się, mało troszczyć o tę sprawę, lubo jest przekonany, że Izba Deputowanych chętnie zezwoli, aby był przed kratki powołany. Ma on, jak mówi, pełne garści prawdy, i nie gniewa się, że będzie miał sposobność rozsiać ją pomiędzy ludzi.

— Izba Parów rozpoczęła narady nad projektem do prawa względem publicznego wychowania i praktykowania sztuki lekarskiej i aptekarskiej.

— Na wczorajszym posiedzeniu Izba Deputowanych przyjęła projekt do prawa względem awansowania poruczników, którym szczególne funkcje w korpusach powierzono zostały, większością głosów 195 przeciw 61.

— P. Tocqueville złożył Izbie Deputowanych sprawozdanie komisji budżetowej o kredytach nadzwyczajnych dla Algierji. Rzecz ta odczytana będzie w przyszłym tygodniu. Komisja żąda, ażeby się ograniczono osadzeniem Tellu, a nie zajmowano malęj pustyni, albowiem mieszkańcy ciągną wszystkie potrzeby swoje z tej prowincji, i już przez to samo wpływowi Francji ulegną; z takiejże samej przyczyny komisja uważa podbijanie Kabylji za zupełnie niepotrzebne; ta bowiem, zamknięta w górach, będąc pewnym rodzajem Szwajcaryi Algierskiej, otoczona ze wszech stron krajami francuzkimi, posiada tylko wązkie doliny, i w ścisłych stosunkach handlowych z innemi częściami Algierji zostaje. Trzymając się tej polityki, będzie można poprzestać na utrzymaniu w posiadłościach Afrykańskich 94,000 wojska, i nie przekraczać budżetu. Co się tyczy cywilnego zarządu, komisja wynurza życzenie, ażeby administracja była w rękach Francuzów, i tylko niższe urzędy oddawano krajowcom. Dalej zarzuca komisja, że administracja cywilna Algierji kosztuje cztery miliony fr. na ludność Europejską, ledwie 100,000 głów wynoszącą, co przypisuje Brakowi jedności w samejże administracji.

— *Commerce*, roztrząsając tegoroczne działania Izby Deputowanych, mówi: „Izba w tym roku nic nie zrobiła, nie robi i zamknięcia posiedzenia nie zrobiwszy.“

— Xiążę Decazes udać się ma wkrótce do Madrytu z ważnemi tajnemi zleceniami.

— Gabinet otrzymał od Stanów-Zjednoczonych Ameryki północnej notę dyplomatyczną, w której Stany żądają zadosyć uczynienia z powodu zatargów, wybuchłych pomię-

происшедших между американским купеческим судномъ, и французскимъ военнымъ бригомъ.

— Въ Марсель прибылъ изъ Африки корабль *Phare*, привезшій будто бы прошение маршала Бюжо объ увольнении его отъ службы.

— Въ *Cour. de Marseille* сообщаютъ, что маршалъ Бюжо, оставляя Бужию, главное начальство надъ войсками кабилской экспедиции, ввѣрилъ генералу Бедо, и пользуясь предоставленнымъ ему Королемъ отпускомъ, отправится во Францію.

5 Июня.

Палата депутатовъ, собравшаяся сегодня въ своихъ отдѣленіяхъ, назначила комиссію для соображенія требуемаго полномочія палатою перовъ, для приглашенія въ судъ Г. Э. Жирардена. Собраніе было весьма многочисленно; послѣ довольно жаркихъ прений, назначены комиссарами Гг. Лавиль, Жиллонъ, Делангъ, Мелвиль и Пелье. Только двое послѣдніе противились доставленію уполномочія.

— Слухъ, что маршалъ Бюжо просилъ увольненія отъ должности алжирскаго генералъ-губернатора подтверждается; въ Алжирскомъ Монитерѣ отъ 30 Мая пишутъ, что маршалъ Бюжо, покоривъ Кабилию, богатѣйшую и населеннѣйшую страну изъ всѣхъ французскихъ владѣній въ Африкѣ, и разпространивъ Алжирію отъ предѣловъ Марокка до Туниса и отъ Средиземнаго моря до большой пустыни, просилъ военнаго министра о назначеніи ему преемника. Маршалъ, шесть лѣтъ управлялъ Алжиріею.

— Испанскій карлистскій генералъ Альзаа, бѣжавшій изъ Буржа съ графомъ Монтемолиномъ, и полковникъ артиллеріи Пуэнта, 27 числа м. арестованы полиціею въ Байоннѣ, въ частномъ домѣ, въ коемъ они скрывались. Альзаа—одинъ изъ главныхъ начальниковъ карлистской партіи и самый довѣренный совѣтникъ графа Монтемолина. При немъ нашли письма, убѣждающія въ томъ, что онъ имѣетъ сношенія съ французскими легитимистами.

— По полученнымъ здѣсь изъ Константинополя письмамъ отъ 18, и изъ Аѳинъ отъ 20 Мая, надобно думать, что вскорѣ послѣдуетъ окончаніе турецко-греческихъ недоумѣній.

— Говорятъ, будто бы французское правительство потребовало, чтобы Королева Помаре не признавала новаго англійскаго консула на островѣ Отаити.

6 Июня.

Вчера палата депутатовъ приняла, 238 голосами противъ 4, проектъ закона, коимъ разрѣшено правительству выпустить въ обращеніе 275 милл. вмѣсто 210.

— Комиссія палаты депутатовъ измѣнила проектъ закона о ввозѣ хлѣба во Францію, такимъ образомъ, что срокъ привоза назначается, не до 31 Октября, какъ желало правительство, а до 31 Января.

— Изъ Тулона отправлены съ пароходомъ депеши къ Французскому посланнику въ Лиссабонѣ. Говорятъ также, что принцъ Жуэвильскій получилъ предписаніе отправиться съ своею эскадрою изъ Алжиріи къ берегамъ Португаліи.

— Герцогиня Орлеанская не отправилась къ водамъ въ Виши, потому что Король не позволилъ ей взять съ собою гр. Парижскаго; но поѣхала только дня на два въ Дрѣ, гдѣ по обычаю, проводитъ въ уединеніи годовщину своего бракосочетанія.

— Въ Марсель прибыла дочь послѣдняго алжирскаго дея и намѣревается требовать отъ Франціи возврата нѣкоторыхъ владѣній, въ Африкѣ, которыя были собственностію ея матери.

8 Июня.

Говорятъ, что министры опредѣлили не принимать отставки маршала Бюжо, и дать ему только годичный отпускъ. Между тѣмъ исправляющимъ его должность въ Алжиріи, имѣетъ быть назначенъ генералъ Бедо.

— Нѣсколько уже дней носится молва, что графъ Монтемолинъ, Кабрера и нѣсколько другихъ карлистскихъ генераловъ, прибыли сюда тайно изъ Лондона, и скрываются у своихъ легитимистическихъ приверженцевъ. Въ слѣдствіе сего, въ Сенъ-Жерменскомъ предмѣстіи происходили обыски вдругъ въ десяти частныхъ домахъ, которые однако не повели ни къ какому открытію. Въ Байоннѣ полиція арестовала снова весьма дѣятельнаго агента графа Монтемолина, какого-то Треку, у коего нашли весьма важныя бумаги.

дзы американскимъ статкомъ купеческимъ, а военнымъ бригомъ французскимъ.

— До Марсyliи прибылъ зъ Африки окрѣт *Phare*, который мѣлъ привезѣть просьбу Маршалка Bugeaud о увольненіе го зе службы.

— *Courier de Marseille* donosi, że Marszałek Bugeaud, opuszczając Budżię, porucił naczelnie dowództwo wojska kabylskiej wyprawy Jenerałowi Bedeau, i że korzystając będzie z udzielonego mu przez Króla urlopu, aby do Francji powrócić.

Dnia 5 czerwca.

Izba Deputowanych, zgromadzona dziś w swych biurach, mianowała komisją do roztrząśnienia żądanego upoważnienia przez Izbę Parów do wezwania przed kratki Pana E. Girardiu. Zgromadzenie było bardzo liczne; po dość żywych rozprawach, mianowani zostali Komissarzami: PP. Lavieille, Gillon, Déjangle, Melleville i Paillet. Tylko dwa ostatni przeciwni byli udzieleniu upoważnienia.

— Potwierdza się, że Marszałek Bugeaud prosił o uwolnienie od gubernatorstwa jeneralnego Algierii. *Monitor Algierski* z d. 30 maja pisze, że Marszałek, dokonawszy podbicia Kabilii, najbogatszej i najludniejszej prowincji ze wszystkich posiadłości Afrykańskich, i przez to rozprzestrzeniwszy Algierię od granic Marokańskich do Tunetu, a od morza Śródziemnego do wielkiej pustyni, prosił Ministra o mianowanie jego następcy. Marszałek był Gubernatorem jeneralnym lat 6.

— Hiszpański karlistowski Jeneral Alzaa, który z Hrabią Montemolin uciekł był z Bourges, i Półkownik artylerji uente, aresztowani zostali dnia 27 z. m. przez policya w Bajonnie, w domu prywatnym, w którym byli ukryci. Alzaa jest jedym z najznakomitszych dowódców karlistowskiego stronnictwa i najzaufany doradca Hrabiego Montemolin. Znalezione przy nim listy, które wykrywają, że ma związki z francuzkimi legitymistami.

— Według listów nadeszłych tu z Konstantynopola z d. 18, i z Aten z dnia 20 maja, załatwienie nieporozumień turecko-greckich wkrótce ma nastąpić. (Ob. Турция).

— Rząd francuzki wezwać miał Królowę Pomareh, aby odmówiła *exequatur* nowemu Konsulowi angielskiemu na Otahiti.

Dnia 6 czerwca.

Wezoraż przyjęła Izba Deputowanych, większością 238 głosów przeciw 4, projekt do prawa, pozwalający rządowi puścić w obieg 275 milionów, zamiast 210.

— Komissya Izby Deputowanych zmieniła w tym sposobie projekt do prawa o wprowadzaniu zboża do Francji, że zamiast do 31 października, jak rząd sobie życzył, pragnie je mieć przedłożone do 31 stycznia.

— Z Tuluu wysłano parostatkiem wprost depesze do Pośta francuzkiego w Lizbonie; mówią także, że i Xiążę Joinville otrzymał rozkaz udać się z flotą swoją z Algieru do stolicy Portugalii.

— Xiężna Orleanu nie wyjechała do wód w Vichy, bo Król nie pozwolił jej wziąć z sobą Hr. Paryża, udała się tylko na parę dni do Dreux, gdzie zwykle rocznicę zaślubin swoich w samotności przepędza.

— Do Marsylii przybyła córka ostatniego deya Algierskiego, w zamiarze żądania od Francji zwrotu niektórych posiadłości w Afryce, które były własnością jej matki.

Dnia 8 czerwca.

Głoszą, iż Rada Ministrów postanowiła nie przyjąć dymissyi Marszałka Bugeaud i udzielić mu tylko jednorocznego urlopu. Tymczasowym zastępcą jego w Algierii, ma być mianowany Jeneral Bedeau.

— Od kilku dni rozeszła się pogłoska, że Hr. Montemolin, Cabrera i kilku innych Jenerałów karlistowskich, przybyli tu tajemnie z Londynu, i ukrywają się u swoich legitymistycznych przyjaciół. W skutek tego, na przedmieściu Saint-Germain odbyły się przeszukiwania w dziesięciu razem znakomitych domach prywatnych, które atoli nie doprowadziły do pożądanego odkrycia. W Bajonnie policya aresztowała znowu czynnego bardzo ajenta Hrabiego Montemolin, niejakiego Trecu, przy którym znalezione bardzo ważne papiery.

А н г л и я .

Лондонъ , 3 Июня .

Вчерашнее заседание нижней палаты было непродолжительно, и касалось предметов местной важности. В числе прочих дел, палата, разсматривая в особом комитете билль о наказаниях малолетних преступников, отринула предложение Веклея, объ отмене телеснаго наказания, и утвердила этот билль, безъ всякаго измѣненія.

— Пишутъ изъ Дублина отъ 25-го с. м.: „Уже съ самаго утра, во всѣхъ католическихъ церквахъ раздается печальный колокольный звонъ въ знакъ траура по кончинѣ О'Коннела. Вообще думаютъ, что бренные останки его будутъ положены въ погребальномъ склепѣ приходской церкви св. Андрея, въ Вестландроу, потому что онъ около 45 лѣтъ былъ членомъ этого прихода.

— Дублинское общество репелеровъ имѣло третьего дня собраніе, въ которомъ положено, по поводу кончины О'Коннела, обратиться къ ирландскому народу съ слѣдующимъ адресомъ: „Соотечественники! О'Коннела болѣе нѣтъ! Духъ, оживлявшій Ирландію, уже не съ нами! Свѣтъ народовъ погасъ! Плачьте и сѣтуйте, дѣти Ирландіи, и пусть ваша печаль будетъ безпредѣльна, потому что чаша скорби вашей полна и облемъ вашихъ страданій безмѣренъ! Гордость вашихъ сердецъ пала, краса Ирландіи померкла, освободитель вашей страны больше не существуетъ. Всемогущему было угодно посѣтить насъ годиною величайшей скорби. Голодъ и язва пожираютъ нашу народъ, а въ чужой землѣ, далеко отъ любимаго отечества, кончается жизнь поборникъ свободы Ирландіи! О, мы очень можемъ скорбѣть, когда весь родъ человѣческой жалеть объ его смерти и когда наша потеря опечаливаетъ весь свѣтъ. Соотечественники! чѣмъ намъ лучше доказать, что мы любили его при жизни и скорбимъ о немъ по смерти его? Тѣмъ, что станемъ чтить его правила, повиноваться его рѣшеніямъ, идти къ благородной цѣли тѣмъ же мирнымъ путемъ, которыми шель онъ. Въ настоящемъ смыслѣ, О'Коннелъ не умеръ: люди, какъ онъ, не могутъ никогда умереть. Все, что было въ немъ смертнаго, исчезло; но, безсмертная часть его остается живою. Его духъ, соотечественники, пребываетъ съ нами. Его нравственное ученіе живетъ въ васъ и распространилось по землѣ. Никакое время не можетъ истребить уроковъ его мудрости. Что касается до насъ, соединенныхъ имъ въ это общество, мы положили оставаться при его правилахъ и слѣдовать единственно его урокамъ: таково наше твердое и неизмѣнное намѣреніе. Великую пустоту ощущаетъ міръ; кто наполнить ее? Какая нація, какой народъ не лишился благодѣтеля? Наша страна лишилась руководителя и вождя своего. О, пусть же эта страна будетъ по прежнему руководима его мудростію и ведома за его знаменемъ! Стези его были стези мира. Онъ шель путемъ закона и порядка. Помните, помните всегда девизъ его общества, урокъ его мудрости и опытности: „Человѣкъ, содѣлывающій преступленіе, даетъ силу врагу.“ Долговременною и вѣрною службою его, благороднымъ примѣромъ его жизни, славою его безсмертнаго имени заклимаемъ васъ, соотечественники, не отступать отъ правилъ, не уклоняться отъ цѣли, не оставлять ученія О'Коннела.“ Адресъ подписанъ *Мак-Дохлингомъ*, президентомъ собранія.

— Газета *the Times* сообщаетъ слѣдующее объявленіе секретаря Дона Мигеля: „Не знаю, кто выдумалъ извѣстіе, сообщенное корреспондентомъ вашимъ изъ Оporto, будто бы Донъ Мигель на англійской яхтѣ прибылъ къ берегамъ Португаліи. Но могу доказать вамъ, что Донъ Мигель по сіе время находится въ Лондонѣ и въ послѣдніе четыре мѣсяца ни на одинъ день не отлучался отсюда. Лондонъ, 26-го Мая 1847.“

П о р т у г а л і я .

Лиссабонъ, 29 Мая.

Вчера получено здѣсь извѣстіе, о состоявшемся въ Лондонѣ постановленіи, вмѣстѣ съ депешами лорда Пальмерстона къ англійскому посланнику, предписывающими немедленно приступить къ дѣлу. Англійскій адмиралъ получилъ также предписаніе, чтобы онъ при всякой встрѣчѣ захватывалъ пароходы инсургентовъ, и чтобы содѣйствовалъ блокадѣ города Опор-

А н г л и я .

Лондонъ, 3 czerwca.

Posiedzenie Izby Niższej w dniu wczorajszymъ było krótkie i tyczyło się jedynie przedmiotówъ miejscowych. Izba, między innymi, naradzając się w komitecie nad karami młodychъ przestępców, odrzuciła wniosekъ P. Wackley, aby cięście karani nie byli, i bil cały bezъ zmiany przyjęła.

— Piszą z Dublina pod d. 25 maja: „Już od samego rana we wszystkichъ kościołachъ katolickichъ rozlega się posępny głosъ dzwonówъ na znakъ żałoby po śmierci O'Connella. W ogólności sądzą, że śmiertelne zwłoki jego złożone zostaną w sklepachъ kościoła parafialnego św. Andrzeja, w Westlandrow, z powodu, że O'Connell przez lat 45 był członkiemъ tѣj parafii.“

— DUBLIŃSKIE TOWARZYSTWO REPEALERÓW, na posiedzeniu odbytymъ w końcu zeszłego miesiąca, uchwaliło, z powodu śmierci O'Connella, wydać do ludu Irlandzkiego następujący adres: „Rodacy! O'Connell już nie żyje! Duch ożywiający Irlandyą ulecia! Światło Irlandyi zagasło! Płaczcie i narzekajcie, i żal wasz niech będzie bezъ granic, wy dzieci Irlandyi, bo kielichъ waszѣj boleści jest pełny, a wielkość waszychъ cierpień bezъ miary! Duma serc waszychъ upadła, ozdoba Erynu znikła, dobroczyńcy kraju naszego już nie ma! Podobało się Najwyższemu dotknąć nas w jednymъ czasie żałobą bezъ granic. Głód i zaraza niszczą naszą ludność, a w obcymъ kraju, daleko od Irlandyi, umarł O'Connell. Ach! zaprawdę możemy go oplakiwać, bo cała ludzkość ubolewa nad jego zgonem, i żalność naszej straty obchodzi świat cały. Rodacy! Jakъ dowieść najlepiej możemy, żeśmy go kochali za życia, a żałujemy po zgonie? Oto szanującъ jego zasady, posłusznymi będącъ jego naukomъ i dążącъ spokojną drogą do tychъ samychъ szlachetnychъ celówъ, do których on dążył. W jednymъ, w prawdziwymъ znaczeniu, O'Connell nie umarł. Mężowie tacy jakъ on umierać nie mogą. Wszystko, co było w nimъ śmiertelnego, znikło; lecz nieśmiertelna część jego zostaje. Duch jego, ziomkowie, nie przestaje być z wami. Jego moralne nauki są w was i rozszerzone na ziemi. Żaden czas nie zniszczy naukъ jego mądrości. Co do nas, którzy przez niego do tego związku zostaliśmy wezwani, zamiaremъ naszymъ jest, pozostać przy jego zasadachъ, i postępować jedynie podługъ jego naukъ. To jest nasze stałe i niezmienne postanowienie. Świat wielką czuje próżnię. Któż ją ma zapełnić? Któryż naród, któryż lud nie utracił dobroczyńcy? Kraj nasz utracił kierującego przewodnika. O! niechże ten kraj kieruje się jeszcze jego mądrością, niechъ postępuje pod jego sztandaremъ! Jego ścieżkami były ścieżki pokoju. Szedł on drogą prawa i porządku. Pamiętajcie, pamięćcie zawsze na hasło utworzonego przezeń stowarzyszenia; na naukę jego mądrości, jego doświadczenia; „człowiek dopuszczający się występku, podaje nieprzyjacielowi orężъ przeciwko sobie.“ Na jego długie i wierne zasługi, na szlachetny przykładъ jego życia, na sławę jego nieśmiertelnego imienia, prosimy, błagamy was, ziomkowie, abyście nie odstępowali od jego zasad, nie zbaczali od celówъ, nie zaniedbywali naukъ O'Connella. — Podp. *Mac Loughlin*, Prezesъ zgromadzenia. *Ray*, Sekretarz.

— Gazeta *Times* ogłasza następujące oświadczenie Sekretarza Don Miguela: „Nie wiem kto wymyślił wiadomość, udzieloną przez waszego korespondenta z Oporto, jakoby Don Miguel na angielskim statku wylądował na brzegachъ Portugalii. Mogę przekonać was najgruntowniej, że Don Miguel dotądъ znajduje się w Londynie, i w ciągu czterechъ ostatnichъ miesięcy, ani na jeden dzień ztądъ się nie oddalał. Londyn, 26 maja 1847 roku.“

P O R T U G A L I A .

Lizbona, 29 maja.

Wczoraj nadeszła tu wiadomość o zawartymъ w Londynie protokóle, wraz z depeszą Lorda Palmerstona do Posła angielskiego, zalecającą, aby natychmiastъ przystąpiono do dzieła. Admirał angielski otrzymałъ także instrukcyę, aby zabierał parostatki powstańców, gdzie tylko je napotka, oraz aby zasłaniał i wspierał blokadę m. Oporto. Zdaje się, że interwencya lądowa wojska hiszpańskiego

то. Интервенція испанскаго войска, по видимому, также придетъ въ исполненіе, такъ какъ юнта оказываетъ возможное сопротивленіе.

Oporto, 30 Мая.

Еще 21-го числа с. м. прибылъ сюда пароходъ *Polyphemus*, съ прокламаціею англійскаго, французскаго и испанскаго посланниковъ къ здѣшней юнтѣ, насчетъ продолженія перемирія по 10-е Іюня. На другой день извѣстили англійскихъ подданныхъ, что желающіе оставить Оporto, могутъ явиться на англійскіе военные корабли. 23-го числа, приблизился къ чертѣ здѣшней гавани назначенный для блокады фрегатъ съ бригаомъ, въ слѣдствіе чего юнта отправила свои пароходы для нападенія на сіи корабли. Не смотря на всѣ представленія и угрозы англійскаго консула и капитана Рубъ парохода *Gladiator*, пароходы эти перешли за черту и открыли бой, продолжавшійся два часа, но при семъ не были повреждены. Наконецъ правительственные корабли уступили. За симъ началась переписка между англійскими чиновниками и юнтою; между Англичанами господствовала такая тревога, что многіе изъ нихъ желали, чтобы ихъ перевезли въ Виго. Для сего однако не дано еще дозволенія, а между тѣмъ ихъ принимаютъ на военные корабли. Опасаются, чтобы волонтеры (*Patulea*) не напали на Англичанъ.

— 26 го числа, графъ Дасъ-Антасъ отправилъ 2,000 чел. пѣхоты и 200 конницы съ нѣсколькими орудіями въ Санъ-Жанъ-де-Эозъ, для прикрытія этой крѣпости при нападеніи, или для прикрытія помѣщенія войскъ на корабляхъ, такъ какъ предположено произвести новую экспедицію на югъ, подъ личною его командою. Казаль находится въ Ламегѣ.

— 28-го числа, юнта отвергла требованіе дальнѣшаго перемирія, и объявила, что она отправитъ въ Лиссабонъ комиссара для начатія непосредственныхъ переговоровъ съ Королевою. Это порученіе говорятъ получалъ маркизь Люле.

Турція.

Константинополь, 7 Мая.

Порта еще не предприняла никакихъ мѣръ противъ греческой торговли и греческихъ подданныхъ, находящихся въ ея государствѣ. Въ пограничныхъ провинціяхъ господствуетъ спокойствіе. На границѣ не было никакого движенія войскъ; конечно только вооруженіе флота.

— Извѣстіе объ отправленіи Персидскаго посланника въ Парижъ, подтвердилось. Выборъ Тегеранскаго кабинета палъ на Мирзу-Мегеметъ-Али-Хана; онъ долженъ былъ выѣхать въ Парижъ 2-го Апрѣля, въ сопровожденіи Г. Видаля, переводчика французской миссіи въ Персію. Кажется, что въ слѣдствіе состоянія отношеній между Турціею и Персіею, Мирза-Мегеметъ-Али-Ханъ не поведетъ чрезъ Константинополь, но избретъ путь чрезъ Сирію, Багдатъ, Мосулъ, Орфу и Бейрутъ.

— Мирза-Мегеметъ-Али-Ханъ есть знаменитый персидскій сановникъ, исправляющій должность министра иностранныхъ дѣлъ со времени кончины Абауль-Гассеи-Хана; онъ уже путешествовалъ по Европѣ и занималъ мѣсто секретаря Миссіи въ С. Петербургѣ и Вѣнѣ.

— Многочисленные отряды войскъ сосредоточились въ Тегеранѣ; Шахъ въ сопровожденіи Его Высочества наслѣдника престола, произвелъ имъ смотръ. Издано повелѣніе приготовить нѣсколько миллионъ порціонъ продовольствія; и все показываетъ, что Персія намѣрена предпринять экспедицію. Въ Тегеранѣ полагаютъ, что войска сіи собраны въ слѣдствіе опасенія, возбужденнаго въ персидскомъ правительствѣ сосредоточеніемъ турецкихъ войскъ въ Карпонтъ, съ цѣлію покоренія Бедеръ-Ханъ-Бей и друнхъ курдскихъ начальниковъ.

16 Мая.

Въ сегодняшнемъ *Journal de Constantinople* сообщаютъ слѣдующее: Съ французскимъ пароходомъ получили мы здѣсь извѣстіе изъ Аѳинъ отъ 10-го Мая. Относительно турецко-греческихъ недоразумѣній происходятъ тамъ переговоры, и есть надежда, что они будутъ улажены съ честью и пользою для обоихъ государствъ.

— Старый Хозревъ-Паша, по поводу преклонныхъ лѣтъ и слабаго здоровья, получилъ, по собственному желанію, увольненіе отъ службы; на его мѣсто назна-

прийдие również do skutku, gdyż Junta okazuje się bardzo uporczywą.

Oporto, 30 maja.

Jeszcze d. 21 b. m. przybył tu parostatek *Polyphemus*, z odezwą Posłów: angielskiego, francuzkiego i hiszpańskiego do Junty tutejszej, aby przedłużyła zawieszenie broni aż do dnia 10 czerwca. Nazajutrz uwiadomiono na zgromadzeniu poddanych angielskich, że każdemu, chcącemu opuścić Oporto, wolno jest udać się na pokład angielskich okrętów wojennych. Dnia 23 zbliżyła się do baryery portu tutejszego przeznaczona do blokady fregata, wraz z brygiem, w skutek czego Junta wysłała swoje parostatki dla uderzenia na te okręty. Pomimo wszelkich przedstawień i groźb Konsula angielskiego i Kapitana Roob, dowódcy parostatku *Gladiator*, przepłynęły te parostatki za baryerę i rozpoczęły bitwę, która trwała dwie godziny, ale znaczniej z obu stron nie zrządziła szkody. W końcu okręty rządowe ustąpiły. Następnie rozpoczęła się korespondencya pomiędzy urzędnikami angielskimi a Juntą. Między Anglikami zamieszkałymi w Oporto, panowała taka trwoga, że wielu z nich żądało być przewiezionymi do Vigo. Na to nie udzielono jeszcze pozwolenia, a tymczasem przyjmują ich na pokłady okrętów wojennych. Obawiają się, aby pospolite ruszenie, (*Patulea*), nie uderzyło na Anglików.

Dnia 26, Hr. Das Antas wysłał 2,000 piechoty i 200 koni z kilku działami do S Joan de Eoz, dla zastolenia tój twierdzy od napadu, lub też dla zastolenia wsiadania wojska na okręty, gdyż zamierzona jest nowa wyprawa na południe pod osobistém jego dowództwem. Casal stoi w Lamego.

Dnia 28 Junta odrzuciła żądanie dalszego zawieszenia broni i oświadczyła, że posle do Lizbony Kommissarzy w celu wejścia w układy bezpośrednio z Królową. Margrabia Loulé otrzymać miał to zlecenie.

ТУРЦИЯ.

Константинополь, 7 мая.

Порта не предприняла никакихъ средствъ противъ handlowi грециомъ и подданымъ греким, którzy się znajdują w jej państwie. Prowincye pograniczne są spokojne. Żadne poruszenie wojska na granicy nie miało miejsca; ukończono tylko uzbrajanie floty.

— Wiadomość o wysłaniu Posła perskiego do Paryża, potwierdziła się. Wybór gabinetu teherańskiego padł na Mirzę Mehemet-Ali Chana; miał on d. 2 kwietnia wyjechać do Paryża. Jedzie w towarzystwie P. Vidal, tłumacza poselstwa francuzkiego w Persyi. Zdaje się, że z powodu obecnego stanu stosunków między Turcyą i Persyą, Mirza-Mehemet-Ali Chan nie uda się przez Konstantynopol, ale obierze drogę przez Syryą, Bagdad, Mosul, Orfę i Bejrut.

Mirza Mehemet-Ali Chan jest znakomitą osobą; sprawował ministerstwo interessów zagranicznych od śmierci Abaul-Hassen-Chana; podróżował już po Europie, i zajmował miejsce Sekretarza poselstwa w Petersburgu i Wiedniu.

— Liczne oddziały wojska perskiego skoncentrowały się w Teheranie; Szach, w towarzystwie Królewicza następcy tronu, odbył ich przegląd. Wydano rozkaz do przygotowania kilku milionów racyi żywności, i wszystko zdaje się wróżyć, że Persya ma na celu jakąś ważną wyprawę. W Teheranie sądzą, że to wojsko zgromadzono w skutku niespokojności, jaką obudziło w rządzie perskim skoncentrowanie wojska tureckiego w Kharpont, w celu poskromienia Beder-Chan-Beja i innych naczelników Kurdów.

Dnia 16 maja.

Dzisiejszy *Journal de Constantinople* pisze: „Parostatkami francuzkimi otrzymaliśmy tu wiadomości z Aten z d. 10 maja. Pod względem turecko-greckich zatargów, odbywają się tam układy, i jest nadzieja, że załatwienie ich nastąpi w sposób odpowiedni godności i dobru obu krajów.“

— Stary Chosrew-Basza, z powodu podeszłego wieku i słabego zdrowia, otrzymał, na własne żądanie, uwolnienie od służby; w jego miejsce mianowany został Ministrem

ченъ министромъ безъ портфеля, а также членомъ государственнаго совѣта и тайнаго совѣта, Рифаатъ-Галиль-Паша, бывшій морской министръ, а потомъ Требизондскій губернаторъ.

— В. Визирь, Решидъ-Паша, получилъ отъ Султана орденъ украшенный алмазами, во изъявленіе благоволенія.

— 7, 8 и 9 числа с. м., въ судебныхъ и присутственныхъ мѣстахъ Порты не занимались по поводу торжественнаго увольненія всѣхъ тѣхъ солдатъ, кои окончили свою пяти-лѣтнюю службу. Изъ здѣшняго гарнизона получили увольненіе 7,000 человекъ.

СВѢ. АМЕР. СОЕД. ШТАТЫ.

Полученныя извѣстія изъ Нью-Йорка по 15-е Мая, содержать въ себѣ подробности о сраженіи при Серро-Гордо между Американцами и Мексиканцами, въ которомъ, 17-го Апрѣля, армія Сантана въ 15,000 человекъ, совершенно была разбита. Говорятъ, что 6,000 Мексиканцевъ, въ томъ числѣ генераль Ла-Вега, пять другихъ генераловъ и множество штабъ и оберъ-офицеровъ, взяты въ плѣнъ. Полько недостатокъ въ конницѣ со стороны Американцевъ былъ причиною того, что самъ Сантана избѣжалъ плѣна. Его дорожная карета со всеми бумагами и дорогими вещами, даже деревянная нога его зыты Американцами. Потеря убитыми и ранеными съ обѣихъ сторонъ, была значительна, и Американцы понесли бы еще большій уронъ, еслибъ Сантана прежде окончательнаго пораженія, не обратился въ бѣгство. Армія Сантаны была гораздо многочисленнѣе, нежели армія генерала Скотта.

— Въ газетѣ *New-York Courier and Enquirer* сообщаютъ о слѣдствіяхъ сей битвы слѣдующія извѣстія: „Присшедшее 17 и 18 м. м. при Серро-Гордо сраженіе, по видимому столь же рѣшительно, какъ умно было составленъ и исполненъ планъ онаго. Сантана бѣжалъ съ разбитыми остатками своей арміи не по ялапской дорогѣ, но по другой, ниже лежащей, между Веракрусомъ и Мексикою, и по послѣднимъ извѣстіямъ находился при подошвѣ горы Оризабы, находящейся къ югу отъ Ялапы, съ 1,000, а по другимъ извѣстіямъ, съ 6,000 человекъ. Отправляясь изъ Мексикои онъ сказалъ, что скорѣе падеть на полѣ битвы, нежели будетъ свидѣтелемъ торжества непріятели; однако онъ не оказалъ ни мужества ни присутствія духа при Серро-Гордо. Овладѣніе Ялапою и оставленіе непріятеlemъ дефилеи перотской безъ малѣйшаго признака обороны, показываютъ, что дорога къ столицѣ для генерала Скотта теперь открыта, и онъ даже съ своего небольшою арміею, состоящею изъ 10,000 человекъ, можетъ безпрепятственно итти впередъ и взять главный городъ. Между тѣмъ генераль Тайлоръ намѣревался выступить по дорогѣ къ Санъ-Луи-Потози, который не можетъ оказать ему сопротивленія, и результатъ вѣроятно будетъ тотъ, что Американцы, въ теченіе одного года, считая отъ начатія непріяельскихъ дѣйствій, займутъ столицу и прочіе знатнѣйшіе города Мексиканцевъ, равно какъ и всѣ главныя ихъ гавани въ мексиканскомъ заливѣ и Тихомъ океанѣ. При полученіи извѣстія, что американскія войска подвигаются впередъ къ столицѣ, мексиканскій конгрессъ разрѣшилъ перенести правительство въ Керетаро, и положилъ назначить диктатора для дальнѣйшаго управленія ходомъ военныхъ дѣйствій. Морская экспедиція противъ Туспаны, совершенно успѣла въ предпріятіи, и этотъ городъ 18-го Апрѣля былъ взятъ приступомъ, укрѣпленія разрушены, и за симъ войска снова оставили его.

— Съ береговъ Тихаго океана сообщаютъ, что полковникъ Донифаръ, овладѣвшій Чигуагуа, успѣлъ открыть сообщеніе съ генераломъ Тайлоромъ, расположеннымъ въ Сальтиллъ; городъ сей находится въ 480 английскихъ миляхъ отъ Чигуагуа. Полковникъ Донифаръ намѣренъ присоединиться къ генералу Тайлору.

безъ выдѣла и Членомъ Рады Стану і Рады Тайнѣй, Rifaat Halil-Basza, былъ Minister марынарки, а наступне Gubernator Траpezанту.

— W. Wezyr, Reszyd-Basza, otrzymał od Sułtana brylantami wysadzana dekoracyą zasługi, jako nową oznakę zadowolenia.

— Dnia 7, 8 i 9 b. m. biura Partы byly zamknięte, z powodu uroczystego uwolnienia tych wszystkich żołnierzy, którzy swoją 5-letnią służbę ukończyli. Liczba uwolnionych wynosi z załogi tutejszej 7,000 ludzi.

STANY-ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ.

Wiadomości otrzymane z New-Yorku z dnia 15 maja, zawierają następujące szczegóły o bitwie pod Cerro-Gordo między Amerykanami i Meksykanami, w której Santana, w dniu 17-m kwietnia, z 15,000 wojska na głowę pobity został. Mówią, że 6,000 Meksykanów, między którymi Jenerał la Veza, pięciu innych Jenerałów i wielka liczba wyższych i niższych oficerów, dostali się w niewolę. Tylko brak jazdy u Amerykanów był powodem, że sam Santana ujęty nie został. Jego podróżny pojazd wraz z papierami i różnemi kosztownościami, nawet jego drewniana noga wpadły w ręce Amerykanów. Strata w zabitych i rannych ma być znaczna ze stron obudwóch, a byłaby jeszcze większa ze strony Amerykanów, gdyby Santana nie był uciekł, nim bitwa na pół była przegrana. Armia Santany miała być znacznie liczniejszą od armii Jenerała Scott.

— *New-York Courier and Enquirer* udziela o skutkach powyższej bitwy następujące w krótkości sprawozdanie: „Stoczona w dniach 17 i 18 z. m. pod Cerro Gordo bitwa, zdaje się być równie stanowczą, jak świetnie był powzięty i wykonany plan do niej. Santana w ucieczce z resztkami wojska, zdaje się, że unikał Jalapy i drogi do Meksyku, i zajął niższą drogę między Vera-Cruz i stolicą, i według ostatnich wiadomości, znajdował się u stóp góry Orizaby, w południowej stronie od Jalapy, z 1,000, a według innych z 6,000 wojska. [Opuszczając Meksyk oświadczył był publicznie, że raczej woli poledz na polu bitwy, niż być świadkiem tryumfów nieprzyjaciela; nie dał jednak żadnych dowodów swego mężstwa pod Cerro Gordo. Oddanie Jalapy i opuszczenie obwarowanego wąwozu Perote, zdaje się zapowiadać, że droga do m. Meksyka otwartą jest dla Jenerała Scott, i że ten, według wszelkiego podobieństwa, może swém stosunkowo małym wojskiem, nie liczącem jak 10,000 ludzi, iść naprzód i opanować stolicę. Tymczasem Jenerał Taylor zabierał się do pochodu na San Luis Potosi, które nie może stawić mu oporu; czego wszystkiego bardzo do prawdy podobnym rezultatem będzie, że w przeciągu jednego roku, licząc od początku rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich, będziemy panami stolicy i wszystkich miast znakomitszych, jako też portów odnodze Meksykańskiej i morzu Spokojném. Na wiadomość o posuwaniu się wojsk amerykańskich ku stolicy, Kongress meksykański miał postanowić przenieść rząd do Queretaro, i ustanowić władzę dyktatorską do dalszego prowadzenia wojny. Wyprawa morska na Tuspan w zupełności się powiodła, i to miasto, w dniu 18 kwietnia, zostało zdobyte, fortyfikacje zburzone, poczem zwyciężkie wojsko opuściło je znown.

— Od morza Spokojnego donoszą, że Półkownikowi Doniphar, który opanował Chihuahua, udato się wejść w związku z Jenerałem Taylor, stojącym w Saltillo, które jest 480 mil angielskich od Chihuahua odległe. Półkownik Doniphar ma zamiar połączyć się z Jenerałem Taylor.